

Verslag ledenbijeenkomst 21 mei over verdeelmodel en toegang tot de Wlz

Op 21 mei organiseerden de RIBW Alliantie en Federatie Opvang een informatieve bijeenkomst over het verdeelmodel en de toegang tot de Wlz voor de ggz (inclusief positionering behandeling). Er was - met rond de 125 inschrijvingen- veel belangstelling voor de bijeenkomst. De bijeenkomst is ook opengesteld voor leden van de achterban van MIND, VGN en GGZ Nederland.

In dit verslag komen met name de gestelde vragen en gegeven antwoorden aan de orde. De presentaties zijn te vinden op website van de RIBW Alliantie en Federatie Opvang.

Verdeelmodel

Inleiding Artie van Tuijn (voorzitter RIBW Alliantie), mede namens Federatie Opvang

De RIBW Alliantie en Federatie Opvang omarmen de visie 'van beschermd wonen naar een beschermd thuis' van de commissie Dannenberg. Wij staan voor een inclusieve samenleving waarin een ieder naar vermogen mee kan doen. Een samenleving waar iedereen tot zijn/haar recht komt en waarbij iedereen op een gelijkwaardige manier als burger deelneemt aan de maatschappij. De focus verschuift van de nadruk op ziekte naar gezondheid en herstel. Burgers wonen waar mogelijk zelfstandig thuis en ontvangen wanneer nodig zorg en ondersteuning in hun eigen leefomgeving.

Wij zijn er daarom voorstander van dat alle gemeenten de verantwoordelijkheid nemen om mensen met psychiatrische problematiek en mensen die dakloos zijn of dat dreigen te worden, het perspectief op gewoon wonen te bieden, dichtbij de eigen leefomgeving. Daarvoor moeten wel alle randvoorwaarden op orde gebracht worden. Het gaat onder meer om voldoende betaalbare wooneenheden en woonvarianten voor complexe doelgroepen in alle regio's en gemeenten. Randvoorwaarden als regionale samenwerking, landelijke toegang, onafhankelijke cliëntenondersteuning zijn grotendeels niet gerealiseerd sinds 2015.

Daarnaast pleiten we voor een duurzaam verdeelmodel dat gebaseerd is op betrouwbare data met een zorgvuldig ingroeipad. Nu een verdeelmodel maken zal gebaseerd zijn op veronderstellingen, die onvermijdelijk voorlopig zijn van aard met alle gevolgen van dien.

Presentatie opdracht expertiseteam verdeelmodel van de VNG, door Ico Kloppenburg (VNG)

De VNG heeft besloten een expertiseteam verdeelmodel in te stellen met een kortdurende opdracht. Het team is in week 19 van start gegaan en levert scenario's voor aanpassing van tempo en/of verdeelmodel op ten behoeve van het bestuurlijk overleg tussen VWS, BzK en VNG op 2 juli 2019. De presentatie van de VNG is te vinden op de website.

Presentatie aanpak verdeelmodel, door Thijs van den Broek (AEF)

AEF vertelt over de stand van zaken over de invoering van het verdeelmodel per 2021, wat de vervolgaanpak is en in het bijzonder welke vraagstukken op het gebied van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en begeleiding spelen. Het plan van aanpak van AEF is te vinden op de website.

Dialogoog

V: In de presentatie van AEF staat dat er sprake is van uitstroom uit beschermd wonen. Wat wordt hiermee bedoeld?

A: Dat staat hier ongelukkig. Alleen de financiering is anders, de plek blijft hetzelfde. Het is niet de bedoeling dat cliënten gedwongen moeten verhuizen.

V: Wordt in het model ook rekening gehouden met de ambulantisering van de klinische ggz en dat in de ene regio meer afgebouwd moet worden dan in een andere regio? En daarmee met een grotere instroom van cliënten in beschermd wonen in de regio's waar meer afgebouwd moet worden?

A: Daar is nu niet expliciet rekening mee gehouden, dat nemen we mee.

V: In hoeverre wordt in het model rekening gehouden met instroom van mensen uit het buitenland in maatschappelijke opvang?

A: Hier zitten twee kanten aan. Het gaat over landelijke toegankelijkheid en over in- en doorstroom. In regio's in de buurt van bijvoorbeeld Schiphol is er een grote instroom. Wij denken dat dit niet te vatten is in een objectieve maatstaf voor het verdeelmodel, maar dat hier andere afspraken over gemaakt moeten worden.

V: Wordt er gebruik gemaakt van de Vektis data van zorgverzekeraars? De ervaring leert dat zorgverzekeraars deze data niet makkelijk prijs geven.

A: Alle gegevens die van waarde zijn voor de verdeling worden gebruikt. VWS voert overleg hierover met Vektis inzake toestemming zorgverzekeraars.

V: Liggen alle antwoorden op het niveau van de gemeente? Of horen er ook vragen thuis die op een ander niveau opgepakt moeten worden (de provincie)? Wie hangt boven de partijen om dit goed te regelen?

A: Er is in de Wmo geen marktmeester. VWS is aanspreekbaar op haar stelselverantwoordelijkheid.

V: Hoe wordt omgegaan met landelijk specialistische functies? Vallen identiteitsorganisaties daaronder (bijvoorbeeld organisaties met een christelijke identiteit)?

A: Nee, deze vallen niet onder de landelijke specialistische functie. Er zijn maar vijf instellingen die als landelijk specialistisch gekenmerkt zijn. Er wordt nog gekeken naar de manier van inkoop.

V: Wordt vrouwenopvang in de herijking van het verdeelmodel meegenomen?

A: De vrouwenopvang wordt wel meegenomen in de herijking van het verdeelmodel, maar de mogelijkheid tot niet-doorcentralisatie staat open. De VNG vult aan dat het wenselijk is de vrouwenopvang niet door te decentraliseren vanwege het veiligheidsaspect. Dat maakt het ingewikkeld en onwenselijk.

V: Hoe wordt rekening gehouden met de uitstroom uit forensisch beschermd wonen? De uitstroom uit de ene regio is groter dan uit de andere regio.

A: Dat staat bij ons op het netvlies. Het is moeilijk om dat scherp te krijgen, het beïnvloedt inderdaad de verdeling.

V: Er wordt gesproken over een ingroeipad. Hoe ziet het ingroeipad eruit?

A: Theoretisch gezien is dit afhankelijk van de uitkomsten van het verdeelmodel. Een gemeente die er bijvoorbeeld meer dan 15 euro per inwoner erop achteruit gaat, krijgt te maken met een ingroeipad. Per jaar krijgt de gemeente x procent minder geld. De VNG vult aan dat de theoretische benadering een van de manieren is, maar dat zij liever kijken naar wat een passend ingroeipad is gezien de complexiteit van de verandering.

V: Er wordt nu met name gesproken over de overheveling van financiële middelen, maar dit gaat ook over capaciteit en aanbod. De ervaring bij de vrouwenopvang leert dat in de nadeelgemeenten wel wordt afgebouwd, maar dat er in andere gemeente niet wordt opgebouwd terwijl de vraag niet is verminderd. Hoe kunnen we dit tackelen?

A: De achterliggende vraag is hoe voorkomen we dat de totale capaciteit op macro niveau kleiner wordt. Er is geen sprake van een bezuiniging. Wel is de verwachting dat er meer beweging ontstaat naar nieuwe en innovatieve vormen van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Het klassieke model verdwijnt steeds meer op de achtergrond.

V: Hoe transparant is de op- en afbouw van middelen per gemeente?

A: Deze gegevens zijn openbaar en [hier](#) te vinden.

V: Zijn de middelen voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en begeleiding geormerkt?

A: Het is geen geormerkt geld, maar er is wel in het gemeentefonds te achterhalen om hoeveel geld het gaat. Er zijn geen schotten tussen beschermd wonen, maatschappelijke opvang en begeleiding per gemeente. Dit is een bedrag.

V: Wordt er rekening gehouden met de stapeling van veranderingen rond de verdeelmodellen in het sociaal domein en het fysieke domein?

A: Ja, daar wordt naar gekeken. Het is belangrijk dat er in het fysiek domein voldoende woningen beschikbaar zijn.

V: in het expertiseteam van de VNG zit maar één ervaringsdeskundige. Dit is mager, waarom is hiervoor gekozen?

A: Dit is inderdaad vrij mager. In de commissie Dannenberg was het ervaringsdeskundig perspectief wel goed vertegenwoordigd. Dit is een uitvoering daarvan. De branches vullen aan dat zij samen met MIND en ervaringsdeskundigen in dit traject samen willen optrekken.

V: Hoe zit het met het historisch besef van de laatste transities? Nemen we de lessons learned van de transitie van Jeugd mee om te voorkomen dat we achteraf moeten repareren zoals nu het geval is?

A: Deze verandering is niet helemaal te vergelijken met Jeugd. Beschermd wonen, maatschappelijke opvang en begeleiding is al langer een taak van de gemeenten. Maar het is zeker van belang om te leren van andere transities.

V: In de presentatie van AEF wordt aangegeven dat ongeacht hoe het verdeelmodel er precies uit komt te zien, er verschuiving van middelen van oost naar west zullen gaan optreden. Hoe verhoudt dit zich tot de eerdere uitspraak dat mensen niet hoeven te verhuizen?

A: Op deze vraag is geen antwoord gekomen.

Toegang tot de Wlz (inclusief positionering behandeling)

Inleiding Artie van Tuijn (voorzitter RIBW Alliantie), mede namens Federatie Opvang

De RIBW Alliantie en Federatie Opvang zijn blij dat de toegang tot de Wlz voor de ggz geregeld gaat worden en dat de ongelijkheid tussen ouderen, gehandicapten en ggz opgeheven wordt. Hier hebben we ons jarenlang hard voor gemaakt. Het komt nu aan op de implementatie en alles wat daarbij komt kijken. VWS vertelt daar meer over en de branches hebben zelf ook een implementatieplan opgesteld met een checklist voor aanbieders.

Er ligt een voorgenomen besluit van VWS om de algemeen medische zorg (huisartsenzorg ed) in de Zvw te laten en de specifieke ggz behandeling in de Wlz onder te brengen. We hadden de specifieke ggz behandeling -vanuit het perspectief van sociale inclusie – liever in de Zvw gelaten omdat dit een zo normaal mogelijk leven bevordert. In het overleg met Paul Blokhuis hebben we erop aangedrongen dat de keuzevrijheid gewaarborgd blijft en dat de uitvoeringsconsequenties zo klein mogelijk worden gehouden. Er komt een werkgroep die hiermee aan de slag gaat

Presentatie door Jolanda Klarenbeek/Martin Holling (VWS)

VWS geeft een toelichting op de stand van zaken over het wetsvoorstel dat de toegang tot de Wlz voor ggz-cliënten regelt, het [standpunt](#) over positionering van behandeling in de Wlz en de werkgroep die gaat starten, en het [implementatietraject](#) (waaronder de inrichting van de regiotafels en het communicatietraject). De branches hebben zelf ook een [implementatieplan](#) opgesteld. De presentatie van VWS is te vinden op de website.

V: Het is van belang dat er oog is voor het feit dat cliënten -soms met veel moeite en na jarenlange investering– een vertrouwensband hebben opgebouwd met hun (Zvw) behandelaar en dat het moeten wisselen naar een andere (Wlz) behandelaar kan leiden tot terugval, vermijden van zorg of erger. Het is belangrijk dat de cliënt zijn/haar eigen behandelaar kan houden/kiezen. Hoe wordt hier in voorzien?

A: Het is met name van belang dat cliënten niet zozeer de keuze hebben uit heel veel behandelaars, maar dat de aard van de behandeling aansluit bij de wens van de cliënt. In die zin is het belangrijk dat de cliënt zijn/haar eigen behandelaar kan houden.

V: Organisaties voor beschermd wonen die Wlz zorg gaan leveren hebben een toelating nodig. Kan het zo zijn dat een zorgkantoor dit weigert?

A: Toelatingen kunnen worden aangevraagd bij het CIBG, een uitvoeringsorganisatie van VWS. Er is met de zorgkantoren afgesproken dat zij in ieder geval in de beginperiode geen zware kwaliteitseisen opleggen. De [handreiking](#) kwaliteitseisen beschermd wonen en opvang die door de VNG is opgesteld, zal ook door de zorgkantoren worden gehanteerd.

V: In de presentatie door VWS is de omvang van de doelgroep naar de Wlz genoemd. Is het een probleem als dat er veel meer zijn dan de ingeschatte omvang de Wlz instroomt?

A: Nee dat is geen probleem. Er zou dan alleen macro budgettair een grote hap uit de Wmo/Zvw naar de Wlz moeten. We willen wel zoveel mogelijk voorkomen dat mensen de verwachting hebben toegelaten te worden tot de Wlz, maar niet voldoen aan de inhoudelijke criteria en dan teleurgesteld zijn.

V: In de presentatie door VWS werd genoemd dat er contact is tussen de Wmo consulent en het CIZ als het gaat om het indiceren van de potentiële doelgroep voor de Wlz. Waarom is dit? Het is wenselijk dat het CIZ objectief indiceert.

A: Het CIZ is een onafhankelijk indicatieorgaan en indiceert op basis van de objectieve criteria zoals vastgelegd in de Wlz. Het CIZ organiseert een informatiedag voor Wmo consulenten omdat er sprake is van een wisselend kennisniveau. Soms wordt gedacht dat iemand die langer dan 1 of 2 jaar ondersteuning ontvangt automatisch instroomt in de Wlz. De informatiedag is niet bedoeld om over individuele cliënten te spreken, maar om het kennisniveau op te spijkeren en de processen te stroomlijnen.

V: Kan er een nadere toelichting gegeven worden waarom VWS een deel van het advies van het Zorginstituut over de positionering van behandeling niet opvolgt en het standpunt heeft dat de algemeen medische zorg niet onder de Wlz komt te vallen en de specifieke ggz behandeling wel?

A: Het Zorginstituut heeft geadviseerd om zowel de algemeen medische zorg als de specifieke ggz behandeling onderdeel te laten zijn van de Wlz. De ggz sector heeft aangegeven dat dit ten koste gaat van de keuzevrijheid en grote uitvoeringsconsequenties als gevolg heeft. Daarnaast heeft de NZa voor de ouderen- en gehandicaptenzorg doorgerekend wat de kosten zijn als de algemeen medische zorg ten laste van de Wlz komt in plaats van de Zvw. Dit kost 420 miljoen extra, zonder dat duidelijk is wat dit oplevert. Om deze redenen ligt er het voorgenomen besluit van VWS om de algemeen medische zorg uit de Wlz te laten.

V: Waar houdt de specifieke ggz behandeling op? Valt hier bijvoorbeeld ook zorg in een verslavingskliniek onder?

A: Nee, behandeling in intramurale ggz of verslavingszorg (klinieken) valt er niet onder.

V: Valt verpleging en verzorging en dagbesteding ook onder de Wlz?

A: Ja.

V: Is de tariefstelling voor behandeling gelijk als in de Zvw?

A: Dat weten we nog niet, dat is afhankelijk van de doorrekening van de profielen. Het is denkbaar dat als basis de ggz-b en ggz-c pakketten worden genomen.

Afsluiting door Artie van Tuijn

Alhoewel de race nog niet gelopen is en de impact van beide trajecten groot en wezenlijk is, zien we dat er extra aandacht is voor het verdeelmodel en het tempo daarvan door de VNG en evenzo door het Ministerie van VWS voor de toegang tot de Wlz en voor specifieke ggz behandeling. De branches worden daar uitdrukkelijk bij betrokken. Daarbij zullen we natuurlijk een beroep doen op de leden van de RIBW Alliantie en de Federatie Opvang.

Als laatste sluit Artie met de oproep aan de leden om beide dossiers en consequenties ervan actief onder de aandacht te brengen van Gemeenteraden en gemeentelijke beleidsmakers. Al doende kunnen we elkaar versterken op regionaal niveau en op landelijk niveau.